श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा- नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा – **शास्त्री-०३ सेमेस्टर-०५** **प्रश्नपत्रम्- ०७** गुणाः - ७०

विषयः– नव्यव्याकरणम् कोड – CE-3.5.9 समयः – ११:०० तः ०२:००

दिनाङ्कः – ०१/१२/२०१६ ग्रन्थः – परिभाषेन्दुशेखरः, वाक्यपदीयञ्च

प्रथमान्वितिः (युनिट- १)

प्रश्नः १	**कयोश्चिद् द्वयोः परिभाषयोः व्याख्या विधेया।**	**08**
(क)	सर्वो द्वन्द्वो विभाषयैकवद्भवति।	
(ख)	सकृदगतौ विप्रतिषेधे यद्बाधितं तद्बाधितमेव।	
(ग)	परान्नित्यं बलवत्।	
प्रश्नः २	**ग्रन्थोक्तदिशा एकस्य विवेचनं कुरुत।**	**08**
(क)	पूर्वपरनित्यान्तरङ्गपवादानामुत्तरोत्तरं बलीयः	
(ख)	शब्दान्तरस्य प्राप्नुवन्तिधिरनित्यो भवति।	
प्रश्नः ३	**प्रदेत्तेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत।**	**04**
(क)	सर्वे विधयश्छन्दसि विकल्प्यन्ते।	
(ख)	प्रकृतिवदनुकरणं भवति	
(ग)	पुनः प्रसङ्ग विज्ञानात्सिद्धम्	
(घ)	एकदेशविकृतमनन्यवत्।	
प्रश्नः ४	**पञ्चानां लघूत्तराणि लेख्यानि।**	**05**
(क)	प्राग्दीव्यतोऽण् इति सूत्रं कस्याः परिभाषायाः ज्ञापकम्?	
(ख)	परिभाषेन्दुशेखरस्य द्वितीयप्रकरणास्य नाम किम्?	
(ग)	को नाम विप्रतिषेधः?	
(घ)	श्रीशः इत्यत्र यणादेशं बाधित्वा सवर्णदीर्घः कस्मात् भवति?	
(ड)	‘एकदेशविकृतम्’ इत्यस्यार्थः कः ?	
(च)	‘व्यपदेशिवद्भाव’ इत्यस्य तात्पयार्थः कः ?	
(छ)	अन्तरङ्गत् कः बलीयः?	

द्वितीयान्वितिः (युनिट- २)

प्रश्नः ५	**द्वे परिभषे व्याख्येये**	**08**
(क)	नाजानन्तर्ये बहिष्ट्व प्रक्लृप्तिः।	
(ख)	अन्तरङ्गानपि विधीन् बहिरङ्गो ल्यप् बाधते	
(ग)	अकृतव्यूहाः पाणिनीयाः	
प्रश्नः ६	**‘असिद्धं बहिरङ्गमन्तरङ्गे इत्यस्याः शास्त्रोक्तरीत्या स्पष्टयत।**	**08**

अथवा

‘ वर्णादाङ्गं बलीयोभवति’ इति परिभाषायाः सोदाहरणं वर्णनं कुरुत।

प्रश्नः ७	**अधस्तनेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत।**	**04**
(क)	पूर्वोत्तरपदनिमित्तकार्यात् पूर्वमन्तरङ्गेऽव्येकादेशो न	
(ख)	अन्तरङ्गादप्यपवादो बलवान्।	
(ग)	कार्यस्थितौ नियामकं तदनियामकञ्च।	
(घ)	न ह्यन्तरेण गुणवृद्धी असवर्णपराभ्यासो भवति	
प्रश्नः ८	**पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।**	**05**
(क)	अन्तरङ्गकार्यं किम्?	
(ख)	'अपवाद' इत्यस्य कोऽर्थ?	
(ग)	'ऊह' शब्दस्य कोऽर्थ?	
(घ)	'पाणिनीयाः' इति पदस्य व्युत्पत्तिः का?	
(ङ)	अन्तरङ्गबहिरङ्गयोः कार्ययोः कस्य सिद्धिभविति?	
(च)	कीदृशस्य सूत्रस्य अपवादो भवति?	
(छ)	परिभाषेन्दुशेखरे कति प्रकरणानि सन्ति?	

तृतीयान्वितिः (युनिट-३)

प्रश्नः ९	**अधस्तनासु कारिकासु द्वयोः व्याख्या कार्या।**	**08**
(क)	अर्थप्रवृतितत्वानां शब्दा एव निबन्धनम् तत्वाऽवबोधः शब्दानां नास्ति व्याकरणा दृते॥	
(ख)	नित्याः शब्दार्थसम्बन्धास्तत्राम्नाता महर्षिभिः। सूत्राणां सानुतन्त्राणां भाष्यणाञ्च प्रणेतृभिः	
(ग)	यथार्थजातयः सर्वाः शब्दाकृतिनिबन्धनाः। तथैवलोके विद्यानाम् एषा विद्या परायणम्।	
प्रश्नः १०	**ग्रन्थोक्त दिशा शब्दस्य नित्यत्वम् विवेचयत।**	**08**

अथवा

	सशास्त्रं शब्दब्रह्मणः स्वरूपं निरूपयत।	
प्रश्नः ११	**एकस्य टिप्पणीं लिखत।**	**02**
(क)	शब्दब्रह्मस्वरूपम्।	
(ख)	वेदमाहात्म्यम्।	
प्रश्नः १२	**द्वयोः लघूत्तरं लेखनीयम्**	**02**
(क)	अनादिनिधनम् इत्यस्य विग्रहो विधेयः।	
(ख)	तद् द्वारमपवर्गस्य इत्यस्यार्थः कः।	
(ग)	वेदस्य प्रधानम् अङ्गं किम्?	
(घ)	शब्दार्थसम्बन्धाः कीदृशाः समाम्नाताः?	

***